

Instrucció 4/2014, de 20 de novembre, del director general del Servei de Salut de les Illes Balears, sobre l'emplenament dels comunicats de lesions de les persones privades de llibertat

Antecedents

1. L'examen mèdic de les persones privades de llibertat que presentin lesions és un instrument d'importància crucial per prevenir els maltractaments.
2. L'article 262 de la Llei d'enjudiciament criminal estableix el deure general de les persones de denunciar possibles delictes quan en tinguin notícia per raó del seu càrrec, professió o ofici.
3. L'article 355 de la mateixa Llei estableix que "si el fet criminal que motiva la formació d'una causa qualsevol consisteix en lesions, els metges que assisteixin el ferit estan obligats a donar part [sic] de l'estat i els avenços en els períodes que se'ls assenyalin, i així que ocorri qualsevol novetat que mereixi ser comunicada al jutge d'instrucció".
4. El comunicat mèdic de lesions és el document escrit amb el qual un metge informa l'autoritat judicial sobre les lesions que ha observat en atendre la persona que les presenta.
5. Un comunicat de lesions complet i que reculli les dades que es consideren mínimes i imprescindibles és un element essencial per detectar els maltractaments, ja que es tracta del document mèdic temporalment més proper als fets allegats.
6. Recentment, l'Oficina del Defensor del Poble ha publicat el document *Estudio sobre los partes de lesiones de las personas privadas de libertad*,* en el qual s'analitza la situació dels comunicats de lesions en el sistema jurídic i sanitari espanyol. L'apartat 6 conté recomanacions a les administracions amb competències en matèria d'assistència sanitària amb relació a la confecció i l'emplenament dels comunicats mèdics de lesions. D'una part, se'ls insta a establir un model de comunicat de lesions que contengui l'estructura i les dades mínimes que es recullen en l'apartat 5.4 de l'estudi per permetre una investigació efectiva en el jutjat corresponent. Per una

* Disponible en

<www.defensordelpueblo.es/es/Documentacion/Publicaciones/monografico/Documentacion/EstudioLesiones2014.pdf>

altra part, estableix pautes d'actuació que el personal mèdic ha de tenir en compte en el procés d'emplenament del comunicat mèdic de lesions i quan l'entregui a la persona detenguda.

7. El Servei de Salut de les Illes Balears és un ens públic de caràcter autònom, adscrit a la conselleria competent en matèria de sanitat, dotat de personalitat jurídica i patrimoni propis, i amb plena capacitat d'obrar per complir les seves finalitats, al qual es confia la gestió dels serveis públics sanitaris de caràcter assistencial de les Illes Balears.
8. D'acord amb les disposicions anteriors, el Servei de Salut considera convenient recollir en una instrucció d'abast general les recomanacions del l'Oficina del Defensor del Poble, a fi d'uniformar el model de comunicat de lesions que empren els diferents centres sanitaris del Servei de Salut i d'establir les pautes d'actuació que el personal mèdic ha de tenir en compte a l'hora d'emplenar el comunicat de lesions.

Per tot això, d'acord amb l'article 21 de la Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, i exercint les funcions que m'atribueix l'article 12 (apartats *c* i *u*) del Decret 39/2006, de 21 d'abril, pel qual s'aproven els estatuts de l'ens públic Servei de Salut de les Illes Balears, dicta la següent

Instrucció

1. Objecte i àmbit d'aplicació

Aquesta instrucció té l'objecte d'establir l'estructura i les dades mínimes del model de comunicat mèdic de lesions que ha d'estar disponible als centres i als establiments dependents del Servei de Salut de les Illes Balears. També s'hi estableixen directrius i recomanacions amb relació a l'emplenament del comunicat de lesions i l'entrega d'aquest a la persona detenguda.

2. Estructura i dades mínimes del comunicat de lesions

Els centres i les institucions sanitaris que depenen del Servei de Salut han de disposar d'un model de comunicat de lesions que contengui l'estructura i les dades mínimes següents:

- a) *Dades del personal facultatiu responsable de l'assistència*
 - Hospital / centre de salut / consultori

- Dades del professional que l'emet: nom i llinatges, codi numèric personal
- Data, hora i lloc del reconeixement
- b) *Dades de filiació de la persona assistida*
 - Nom i llinatges
 - Número del document d'identitat
 - Sexe i data de naixement
 - Adreça i telèfon de contacte
- c) *Persona o persones que han causat les lesions (segons la declaració de la persona assistida)*
- d) *Exposició dels fets que motiven l'assistència*
 - Relat íntegre i textual (entre cometes), és a dir, si és possible amb les paraules pròpies de la persona atesa
 - Data, hora i lloc on s'han produït els maltractaments referits —segons la declaració detallada de la persona assistida— i tipus de maltractament físic, psíquic o d'un altre tipus que s'hi aprecii
- e) *Antecedents personals d'interès (en relació amb les lesions)*
- f) *Exploració física*
 - Descripció detallada de cada una de les lesions: forma, dimensions, ubicació, aspectes descriptius (color...), data aproximada en què es pot haver produït i origen segons la persona atesa
 - Incorporació de fotografies mètriques de les lesions cutànies evidenciables, impreses com a annex i amb la signatura del facultatiu que les avala (la presa de fotografies necessita el consentiment previ de la persona atesa)
 - Exploracions complementàries necessàries per valorar adequadament l'estat de la persona atesa i que estiguin indicades mèdicament segons els criteris de la *lex artis*, especialment ginecològica (si és procedent), traumatològica, dermatològica, neurològica i psicològica.
- g) *Estat psíquic*
 - Reaccions emocionals durant la narració dels fets congruents amb el caràcter d'aquests
 - Reacció emocional referida durant els fets
 - Exploració psicopatològica; si és positiva, l'ha de completar un psicòleg especialitzat en la matèria
- h) *Diagnòstic mèdic*

- i) *Pronòstic clínic*
- j) *Recomanacions terapèutiques*
- k) *Pla d'actuacions i observacions*
 - Cal indicar-hi si es deriva la persona atesa als serveis socials, a l'atenció primària o a altres dispositius. Si hi escau, cal incloure-hi l'alta o la derivació a altres especialistes o recursos, l'ingrés hospitalari si ha estat necessari, i el seguiment requerit
- l) *Judici de compatibilitat*
 - Valoració de la consistència entre les dades de l'examen mèdic i psicològic i les alegacions de maltractaments o tortura de la persona atesa: l'exploració és a) compatible amb els fets allegats (amb comentaris i aclariments) o b) incompatible amb els fets allegats (amb comentaris i aclariments)

3. Emplenament dels comunicats de lesions

- 3.1. El personal mèdic que atengui una persona que presenti lesions està obligat a emplenar el comunicat de lesions i a entregar-lo directament i sense mitjancers a la persona atesa, al jutjat de guàrdia i, si hi escau, al jutjat que controla la privació de llibertat. L'entrega del comunicat s'ha de fer com més aviat millor a fi que la intervenció del metge forense —que és qui elaborarà el comunicat que ha d'ajudar el jutge a determinar l'origen i les conseqüències de les lesions— no es dugui a terme massa tard, quan les lesions ja hagin desaparegut o hagin canviat substancialment.
- 3.2. Com a regla general, el comunicat de lesions no s'ha d'entregar a les persones que custodien la persona detinguda. Si se'ls entrega, s'ha de fer dins d'un sobre tancat, segellat i adreçat a l'autoritat judicial. S'hi exceptuen els supòsits en què l'autoritat policial sol·liciti accedir al contingut del comunicat de lesions quan sigui absolutament necessari per a les finalitats d'una investigació concreta, de conformitat amb l'article 22 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.
- 3.3. Amb caràcter general, les entrevistes mèdiques amb persones privades de llibertat s'han de fer en privat, sense personal de custòdia present a l'àrea mèdica ni a cap zona amb abast visual o auditiu a la interacció entre el metge i la persona detinguda, i amb aquesta lliure de

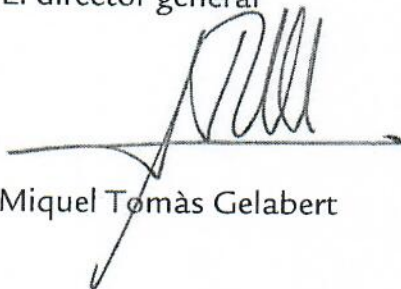
restriccions físiques (manilles o un altre tipus de contencions). Se n'exceptuen els casos en què hi hagi sospites justificades de risc, en els quals el metge pot acordar amb la persona detinguda fer-li l'exploració, i ha de deixar constància escrita en el comunicat sobre les circumstàncies en què s'ha produït (presència policial o d'altres persones, restriccions físiques, etc.).

4. Publicitat

Aquesta instrucció s'ha de posar a disposició de tot el personal del Servei de Salut en la intranet corporativa. Així mateix, s'ha de comunicar a les persones titulars de les gerències territorials del Servei de Salut, les quals seran responsables d'informar-ne pels mitjans que considerin oportuns el personal que intervengui en el procés d'emplenament i entrega de comunicats de lesions.

Palma, 20 de novembre de 2014

El director general

Miquel Tomàs Gelabert

